

12870
Е. КРУК.

СОЦІЯЛІЗМ

ДО ЧОГО СТРЕМЛЯТЬ СОЦІЯЛІСТИ І ЯК ВО-
НИ ХОЧУТЬ ОСЯГНУТИ СВОЮ ЦІЛЬ?

1919

ВИДАНЕ "ГОЛОСУ ПРАВДИ",
119 EAST 7-th STREET, NEW YORK, N. Y.

ЛННБ України ім. В. Стефаника

01272300F

ПРОЛІТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДИНАЙТЕ СЯ!

Е. КРУК.

СОЦІЯЛІЗМ

ДО ЧОГО СТРЕМЛЯТЬ СОЦІЯЛІСТИ І ЯК
ВОНИ ХОЧУТЬ ОСЯГНУТИ СВОЮ ЦІЛЬ?

~~42970~~

ВИДАНО "ГОЛОСУ ПРАВДИ"
119 EAST 7-th STREET
NEW YORK, N. Y.

1919

Друком "Робітника", 222 E. 5-th St., New York, N. Y.

~~31.292~~

Львів. Бібліотека
АН УРСР

3к9

180 784823 21111 2001 1111 1111

Л. С. С. С.

МІСЦЕВИЙ

МОНІТОРИНГ СІМЕЛІАЦІЇ І ПІДРОЗУМІННЯ

Copyright, 1919. by P. SALY.

01001

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ И 62 304

1919

Л. С. С. С.

Присвячується пам'яті славних борців за
продетарську справу, К. Лібкнехта і Розі Люк-
сембургі, передчасно погибших з бруталних рук
реакції і соціал-патріотичних правителів Ні-
меччини.

ДО ЧИТАЧІВ.

“Учіться, брати мої,
Думайте, читайте...
Т. Шевченко.

Ся маленька книжочка написана для вас робітники з цілю
заінтересованя вас вашими власними справами. Се стремліне
пробудити в вас початки свідомости і думання про себе самих,
про свої справи.

Се — намір зацікавити вас справами які мусять бути ви-
яснені зараз.

Вами робітники і робітниці цікавляться і стараються опіку-
ватись тепер і попи, і пани, і капіталісти, і всі.

Соціялісти також стараються тепер більше як коли инколи
вами цікавитись і хочуть привернути вас до себе. Але соціялісти
йдуть до вас з цілком відмінними намірами і цілями як всі инші
ваші “опікуни”.

Всі “опікуни”, поза соціялістами, мають одну ціль: притягти
вас до себе для власних, особистих користей.

Соціялісти-ж хочуть вас здобути для соціялізму, хочуть здо-
бути вас для кращого життя.

Соціялісти хочуть здобути вас для того, щоби спільними си-
лами усього трудящого люду обох полів завести в світї соціялізм,
тоб-то нові порядки на світї, новий лад. При тім новім ладї ро-

бтники стануть тим чим вони повинні бути, стануть людьми вільними. Бо соціалізм зробить так, що робітники будуть властителями всіх богацтв світа і будуть ними покористовуватись в рівній мірі. Соціалізм збудує нове суспільство без зисків, визиску і бідности, без зарібну і недостатків, суспільство, оперте на спільній власности богацтв, знарядів витворчости і розпреділення, суспільство оперте на спільній власности землі і природних богацтв, демократично контрольованих і уживаних зарівно всіма людьми.

Щоби осягнути соціалізм, розумінне людий мусить бути змінене. Ті мізерненькі і часто мильні ідеї, омотані туманом ріжних “опікунів” мусять бути заміщені справедливим знанем і розумінем життя.

Без розуміння соціалізму робітництво — безпомічне. З розумінем-же робітництво стане побідником. Тому першим кроком кожного робітника і робітниці на шляху до кращого життя, повинно бути розумінне що то є соціалізм, які ідеї в нім криються і які перепони стають на шляху до заведеня його.

Тут то й є шлях крутий, тернистий повний труднощів.

Вам говорено людьми, виступаючими проти соціалізму, дуже багато страхіть, брехонь і перекручувань про соціалізм, але ви мусите забути ті брехні і свідомий обман. Натомість мусите пізнати власним розумом що соціалізм в дійсности є.

Для того є лиш оден спосіб: треба учитись. Щоби навчитись, ви мусите взятись до читаня відповідних книжок.

Мусите розуміти що соціалізм є частиною суспільного знаня-науки і тому ви мусите розуміти що є суспільна наука. Мусите розуміти закони регулюючі суспільні зміни і соціальні (суспільні) революції.

Мусите студювати Маркса і Енгельса “Комуністичний Маніфест”, “Платня, Праця і Зарібок”, “Соціалізм — Утопійний і Науковий”, “Капітал”, “Еволюція і Власність” Ляфарга і богато иньших праць для того щоби ви могли зрозуміти світ і бути здатними до перебудови його.

Щоби розуміти соціалізм ви мусите знати як робітник обробується в фабриці і скрізь.

Ваші “опікуни”, ті людці що тільки те й роблять що при всякій нагоді вам гавкають і ображають добре імя соціалізму,

звичайно скажуть, що високі ціни є дійсним лихом робітника. Тимчасом воно трохи не так. Дійсним лихом, лихом всіх лих, не є високі ціни, а все зростаюча частина додаткової вартості капіталістів; вона (надвартість) то є найбільшим жерелом всіх лих, бідноти і недолі.

Щоб зрозуміти це належно, ви мусите студіювати Економію Соціалізму — се значить книжки написані Марксом, Енгельсом і др.

До вас, трудящі люди обох полів ми, соціялісти українські, йдемо з своїми послугами. Ми хочемо вам допомогти в тім ділі. Ми знаємо добре що самим вам годі навчитись того, що так доконче потрібне. Нема на це в вас ані здібностей, ані нагоди. Більшість з вас — неписьменні, а багато — малописьменні. Тому ви хоч би й хотіли навчитись того що потрібне, не зможете. Але навчитись треба доконче. І на це є в нас рада, є средство. Треба тільки щоби ви захотіли навчитись.

Коли багато з вас неписьмених, тоб-то як кажуть, сліпих до письма, то майже всі з вас маєте уха, не є ви глухі. Не можете читати, то можете слухати. Тому робітники і робітниці українські, приходьте до нас соціялістів і слухайте науки соціялістичної. Приходьте і учітесь того, без чого вам обійтись неможна коли хочете на далі не животіти, а жити, жити дійсним життям а не мучитись.

Всі ви знаєте що ми соціялісти ще малі числом, але ми вже сильні своїм знанєм фактів життя.

Ми бідні фінансово, але багаті інтузіязмом і певними надіями та вірою в будучність.

Коли ви хочете грати й вашу ролю в боротьбі за краще життя, то мусите братись до праці і науки разом з нами.

Мусите ставати в оден ряд з нами соціялістами і прямувати одним певним шляхом до нового, кращого життя, **ДО СОЦІЯЛІЗМУ.**

Щоби показати вам наш шлях, яким ми прямуємо до соціалізму і бодай коротенько пояснити вам що в дійсности соціалізм є; ми й випускаємо отсю маленьку книжечку. Робимо це з тею надією, що ви приймете її также щиро, як щиро ми її вам даємо.

Е. К.

РОБІТНИЧЕ ПИТАНЄ.

Робітничє питанє в наші дні уважаєть ся за питанє першорядної ваги і значіння. Ним починають все більше і більше цікавитись як самі таки робітники, так й теперішні правителі світа і їхні помічники.

Тисячі способів “розвязання” того питання находимо в газетах, журналах і книжках, але про те це питанє не тільки що не зближаєть ся до розвязки, але все більше і більше запутуєть ся ними.

Стає воно для всіх теперішних “мудрців” тим Гордієвим вузлом, якого вони ніяк негодні розвязати.

І вони його не розвязуть. Це непосильна для них задача.

Робітничє питанє розвязуть тільки самі робітники. Для того є вже давно вірне средство і випробуваний спосіб.

Треба тільки щоб робітники яко мога швидче пізнали способи і средства потрібні до розвязаня того питання і воно буде розвязане так як слід.

В тій книжочці і будуть виложені найпевніші способи і средства до розвязаня робітничого питання, способи і средства такі, які мають **соціялісти.**

Ті способи і средства і сама розв'язка — дуже прості. І щоби зрозуміти їх належно, треба тільки добре зрозуміти той суспільний лад, в яким ми тепер ще живемо. Тоді ясно нам стане як, що і в який спосіб треба змінити, або иньшими словами, як розв'язати наше питання **робітниче**.

КАПІТАЛІСТИЧНИЙ ЛАД.

Економічний лад, що існує тепер майже в цілїм світі, в усіх державах, називається **капіталістично-товарним ладом**.

Головними прикметами того ладу є **безладдє, анархія**. Ось докази на це. В теперішнім ладі немає одного об'єднуючого центра і тому поєдинчим властителям невідомі всі потреби теперішнього суспільства, вони не знають, тай не турбують ся тим щоби знати, скільки треба виробляти продуктів аби їх якраз вистарчило для всіх, а аби не виробляти загато так щоб вони аж марнувались.

Звідси походить дуже багато лиха. Трудящий народ ніколи не є забезпечений, знаходиться в непевнім положеню, в вічнім страху перед голодом і нуждою, перед браком праці і средств до життя.

Капіталісти-ж змушені займатись поганою спекуляцією і стремлінням до постійної конкуренції проміж собою і неустанною боротьбою за своє вигідне місце "під сонцем".

Ті услівя — недостойні **чоловіка**, так гнітучі і погані, тяжать над всім людством. Від них

неувільнені ні капіталісти, ні ремісники, ні пролетарі - робітники.

Капіталістична господарка нерозумна в самім кореню своїм. Господарем, звичайно, стає тут чоловік не той, хто найздібнійший, а чоловік случайно викинутий долею чи то через уроджене, чи то шляхом стихійного процесу ринкової, конкуренційної боротьби.

Капіталістичний лад відзначається поділом на **визискувачів і визискуваних.**

Визиск повстає при розділеню доходів, себ-то суми всього того добра, яке люди виробляють для життя. Явище те полягає в тому що з того доходу поєдинчі особи, або гуртки, дістають більше ніж їм би після справедливости належалося.

Визискувачем є той хто бере участь в покористуваню добрами, до витвору яких сам він нічим не причиняється.

Всякий той хто нічого не робить, нехай він буде бідняком або богачем, — не робить ріжниць, — є визискувачем. Такий чоловік неодмінно мусить бути тягарем для тих хто працює. Він бо змушує працювати їх на своє і їхнє удержанє.

Яким же робом і чому повстає визиск в капіталістичнім ладі?

Визиск повстає через самий процес несправедливости розділу всього випродукованого людьми. А уможлиблює той процес ось яка обставина: в капіталістичнім ладі всі средства витворчости неналежуть до всіх людей, а належуть до поєдинчих осіб і груп, тоб то належуть до ка-

піталістів, до їхніх спілок, компаній. На тій підставі ті капіталісти являються властителями всіх знарядів і средств витворчости, що й дає їм можливість визискувати тих людей, які є безвластні, які не посідають нічого крім своєї одної власности — робочої сили.

БОРотьБА КЛЯС.

Визиск, доконуваний одним чоловіком над другим, одною групою людей над другою, мусить з konieczности допроваджувати до заколоту, до боротьби.

І він довів давно людство до теї боротьби. Так довго як існує визиск, існує й боротьба.

При чім та боротьба має два кінці. Борються ті що визискують і борються ті кого визискують. Ті і другі борються за свої інтереси.

Борються визискувачі - капіталісти і борються визискувані робітники - пролетарі. Погляньмо якими способами боротьби послуговуються капіталісти і робітники - пролетарі.

В руках капіталістів, що правда, нема багато средств і способів боротьби, але ті що вони мали, служили для них досі успішним средством.

Одним з найголовніших средств боротьби в руках визискувачів-капіталістів є **льокавити**. Се значить право закрити підприємство, вигнати робітників і змусити їх піддатись, стати назад до роботи, або замінити їх другими робітниками. **Насильство** при помочи війська, поліції і держави. Отсе найголовніші средства і способи бо-

ротьби капіталістів. В руках робітників є багато способів і средств боротьби.

Зних назвемо: **страйки, трудову кооперацію**, себ-то злуку і спільний виступ на ринку при покупці і продажі. Ріжні **професіональні союзи і юнії**, приміром, союзи наємних робітників, що регулюють шляхом свого об'єднання, риночну ціну свого єдиного товару — робочої сили.

Союзи землеробів, що борються проти покупців і спекулянтів землеробських продуктів.

Фабричний, аграрний і політичний терор.

Насильний захват добра, належучого на підставі власности, визискуючим клясам, як це робили селяне в Галичині під час страйків в 1902 р. і як це робили селяне на Україні і в Росії в 1905 р. і роблять тепер.

Політичні повстаня і загальні страйки.

Всі вказані способи боротьби досі ще нігде не довели до ціли, до повної побіди робітничої кляси, а то тому що завжди так траплялось що приходилось їм зупинятись напів шляху, стрінувшись з сильними перепонами зі сторони капіталізму.

Але це, розуміється, не значить що через те й не корисні вони і що не треба теї боротьби. Боротьба мусить бути доти, доки вона нарешті не стане успішною, доки не доведе до **остаточної ціли**.

ОСТАТОЧНА ЦІЛЬ.

Остаточною цілею всіх способів клясової боротьби з боку робітників є **соціалізм**, а з ним

зникненє самої боротьби, зникненє поділу людей на кляси, запанованє вільної спільної праці всіх людей і вільного взаїмного покористовуваня плодами її.

Таким робом видно, що вже сама клясова боротьба робітничої кляси таїть в собі ідею усунення всяких форм боротьби і стремить до влаштуваня людських відносин на підставі **братерської згоди і спокою.**

СОЦІЯЛІЗМ І КАПІТАЛІЗМ.

Є багато людей, котрі відносять соціалізм до всяких иньших “ізмів” котрі повстають і зникають самі по собі і стараються знищити його одним киванєм пальця в чоботі. Та біда в тім що **соціалізм — не знищений.**

Подивімось чому.

Та передусім погляньмо що то є той соціалізм.

Постараймося розібрати це як найяснійше, так щоби кождий робітник зрозумів його і став соціалістом, а то для того, що доки він не стане соціалістом, доти він належно не розумітиме соціалізму.

Робітник, доки він не є ще соціалістом, чує немало про соціалізм, але соціалізму не розуміє. Бо чує байочки про соціалізм здебільша з уст ворогів соціалізму, які витолковують йому що соціалізм то є ніщо инше як анархія, як найбільше лихо, яке тільки може спіткати людство. Так йому скаже капіталістичний редактор, капіталістичний політик, так скаже піп в церкві і він їм повірить, не задумуючись над тим, що

устами всіх тих “добрих поради́ків” промовляє найзакля́тійший ворог його — капіталіст.

Щож таке в дійсности той соціалізм є?

Соціалізм значить колективне володі́нє і демократичне зарядженє рі́чами неособистого, а суспільного характеру.

СОЦІАЛІЗМ ЯК НАУКА ПРО СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ.

Вже більше півстолі́тя минуло як та наука відстоює свою позицію неначе та грані́тна скала, якої — як говорить ся — ані вода не змиває, ані міль не підточує, ані іржа не зідає. Оперта бо вона на твердих підставах матеріалістичного розумі́ня історії людськості основоположником її Карлом Марксом більше як півстолі́тя назад.

В своїй книжці “Zur Kritik der politishen Oekonomie”, Berlin, 1859, К. Маркс пише так: “В суспільній витворчости, яку люди провадять, вони входять в певні необхідні суспільні відносини одні з другими, що є неминучі і незалежні від їх волі; ці відносини продукційні відповідають стану розвитку якого суспільство достигло що до своїх матеріальних сил в продукції.

Сума всіх тих індустриальних відносин становить економічну будову суспільности, — дійсну підставу, на якій повстають дійсні політичні надбудови і якій відповдають дійсні форми соціальної свідомости.

Методою продукованя матеріального життя означаєть ся загальний характер соціального, політичного і інтелектуального процесу життя.

Не людська свідомість означає їх життя; навпаки, соціяльне життя означає їх свідомість. На певнім щаблі їх розвитку матеріяльні сили продукції в суспільстві входять в конфлікт з існуючими відносинами продукції, або, кажучи ясніше, з старими відносинами власности внутрі яких вони працювали передше.

З форм розвитку продукційних сил ці відносини переходять в продукцію. Тоді починаєть ся епоха соціяльної революції.

З зміною економічної підстави ціла величезна надбудова більше або меньше ґрунтовно **пемінюєть ся**.

Ніколи суспільний лад не зникає перше нім розвинуть ся всі продуктивні сили, які в нім мають своє місце; і нові, висчі відносини продукції ніколи не настають перше нім матеріяльні умовини існування дозріли в лоні старого суспільства.

Тому отже людство завжди бере лиш такі задачі які воно може рішити; при близчій увазі завжди покажеть ся, що задачі повстають все лиш тоді коли матеріяльні услівя необхідні для їх розвязки вже існують або що найменше є вони в процесі формування.

Ми можемо в коротці схарактеризувати Азійські, старовічні, февдальні і сучасні капіталістичні методи продукції яко численні епохи в економічній формації суспільности.

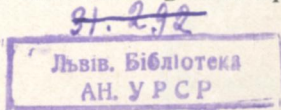
Буржуазні відносини в продукції є послідньою антагоністичною формою соціяльного процесу продукції, — антагоністичною не в змислі

індивідуального антагонізму, але антагонізму повстаючого з умовин, оточуючих життя, життя соціальних індівідів в суспільности.

Але продуктивні сили які розвиваються в лоні капіталістичного суспільства створюють в той сам час матеріяльні услівя потрібні для знесеня того антагонізму. Ця суспільна формація отже становить закінчуючий розділ передісторичного щабля людського роду”.

Карл Маркс науково доказав, що теперішний суспільний лад, тоб-то капіталізм, породив сили, які його знищать; і що капіталізм родить клясові антагонізми (ненависти), які зєднують робітників до повстаня проти него і нарешті повалять його і замістять новим ладом суспільним, в яким не буде місця ані для антагонізмів клясових, ані для самих кляс, ані для теї страшної боротьби, яка з капіталізмом не розлучна, коротко кажучи робітники повалять капіталізм і замінять його комуністичним соціалізмом.

Так, капіталізм сам виковує на себе зброю, яка й доведе його до погибели. Та мало того; він породив — після слів Комуністичного Маніфесту — й тих людей, які возмуть ту зброю в руки і завдадуть йому послідний смертельний удар. Він породив сучасних наймитів робітників — пролетарів і поклав на них історичне призначіне — повалити його-ж таки самого. І вони своє призначіне виповнять, в що тепер не можна сумніватись. Вони вже де не де (Росія, Україна, Угорщина) коли не виповнили, то виповняють своє при-

значіне, замішуючи старий капіталістичний лад новим — соціалістично-комуністичним.

Політично-економічний, революційний рух робітничої кляси, рух ясно означений, безкомпромісовий і рішучий, який змагає до скинення існуючого тепер капіталістичного ладу, через здобуте політичної сили і влади, і до заведення на місце капіталістичного клясового правління, соціалістичного способу правління і господарки й є як раз тим показчиком, по якому пізнаєть ся о скільки пролетаріят виконує своє історичне зризначіне.

Нема що сумніватись, що соціалізм також знаменує надходячу нову слідуючу фазу цивілізації, в якій увесь трудящий народ буде посідати спільно, і виробляти, котролювати і вживати все вироблене для людських потреб добро, де всі матимуть рівне право до праці і всі будуть спільними силами трудитись для вироблення богацтв і всі будуть покористовуватись ними.

В теп рішнім суспільнім ладі, в ладі капіталістичнім, ми маємо дві головні кляси: перша — капіталістична, а друга — робітнича.

Капіталістів є кілька, робітників — багато; капіталісти називаються капіталістами через те, що вони посідають продуктивний капітал країни: землю, копальні, жерела нафти, фабрики, майстерні, склепи, шпихлірі збіжа, пристані, залізницї, трамваї, кораблі, різницї, телеграфи і телефони і всі иньші жерела способи і знаряди витворчости, розпреділення і виміну продукції. Капіталістична кляса, що посідає і контролює ці річи, також посідає і контролює мільони робіт викону-

ваних безвласними людьми-робітниками. І через це вона являється грішом положення. Та через це вона є й найбільше одвічальною за всі лиха і страждання, які доводиться терпіти робітникам. Але капіталістам гріха це болить від того, що трудячий народ через них терпить голод, холод і нужду. Їм байдуже що вони за це все одвічальні. Капіталісту болить лиш голова від думок, в який спосіб видушити з робітника якомога більше житєвих соків, його поту і крови і переробити їх на дзвінку монету. От чим єдино він клопочеться і про що дбає.

Капіталіст жиє єдино для зиску. Без тягнення зиску він не був би в підприємстві ані одної хвилини. Це є його першим і єдиним стремлінням і бажанням.

В капіталістичнім ладі зиск є перша і головна задача, головніша ніж саме жите робітника.

Капіталістичний зиск перший, останній і вічний спутник в житю, з яким капіталіст не розстається. Капіталіст посідає машинерію і дозволяє робітнику вживати її при услівях таких, при яких він може мати задовольючий зиск з його праці.

Коли капіталіст того не може зробити то найспокійнішим чином він не дозволяє вживати машинерію, замикає її та чекає догідного часу. Капіталіст сам не працює; то єсть не вповняє ніякої корисної праці. Він проводить свій час в забавах і распусті. На це він має добру нагоду. Робітник бо який вживає його машинерію дає йому все богацтво, яке витворює, дістаючи з того для себе лиш таку частинку (в формі зарп-

бітної платні), аби не здохнути з голоду. Заробітна платня є для робітника по prostu тим чим є олій для машини.

Машина не буде здатна до роботи без шмакування її і так само й робітник не може працювати і творити різне добро коли не їстиме, коли буде голий і не матиме де спати. Оце все є його приналежности конечні, яких він потребує для вдержання себе в стані здатнім до праці.

Карл Маркс в своїм творі “Платня, Праця і Капітал” з присущою йому ясністю і точністю це пояснює. Позволимо навести тут з його писань слідує:

“Вільний робітник продається. З дня на день він продає вісім, десять, дванадцять, п'ятнадцять годин свого життя властителям сирих матеріалів, знарядів витворчости і житєвих средств, то єсть капіталісту. Робітник сам не належить ані до капіталіста ані до землі, але вісім, десять, дванадцять п'ятнадцять годин його денного життя належать до чоловіка який їх купує. Робітник полишає хазяїна до якого він найнявся, коли захоче; а хазяїн проганяє його коли йому забагнеться; або тоді, значить, коли він перестає діставати з його роботи зиск, або як не зможе зтягнути так високого зиску якого він потребує. Але робітник, якого єдиним жерелом заробітку є продаж своєї робочої сили, не може полишити цілої кляси його **запотребувачів**, себ-то капіталістичної кляси, без розпрощання наперед з своїм жи-

тєм. Він не належить до того чи другого хазяїна, але він належить **до капіталістів всіх**; і більше того; його власною справою є найти собі хазяїна; то єсть між капіталістичною клясою він мусить сам вишукати собі **свого власного хазяїна**".

Переходячи до справи платні і як вона означається, Маркс продовжає:

"Платня є ціною певного продукта — робочої сили. Платня таким робом регулюється тим самим законом, який регулює ціну всяких иньших річей.

Звідси повстає питання, як же ціна річей означається?

Якими средствами означається ціна на річи?

"Через конкуренцію між покупцем і продавцем і через відносини між попитом і достарчанєм — між потребованєм і попитом.

Тепер той самий загальний закон, який регулює ціну річей, регулює, розуміється платню, ціну праці.

Платня збільшатиметься і зменьшатиметься пропорціонально з услівами конкуренції проміж капіталістами яко покупцями і робітниками яко продавцями праці. Хвилювання цін відповідає загалом хвилюванням цін на річи.

В лоні тих хвилювань ціна праці регулюється її коштом продукції; тоб-то тревалістю праці, потрібної на витворенє річей, робітни-

чою силою. Тепер що являється коштом продукції робітничої сили?

Се є кошт потрібний для продукування робітника і вдержання його jako робітника.

“Таким робом ціна його праці означається ціною найконечніших потреб його існування”.

Оце є капіталістична система з її впливом на робітничу клясу. Робітники немає знаядів, але мусять працювати аби жити. Вони заповнюють робітничий ринок, особливо коли приходять тяжкі часи і роботи бракує, і радо, нетерпливо глядять за ким небудь бажаючим вжити їх працю.

Говорити про свободу в тім ладі було-б глупостю; піддатись, було-б злочином.

Робітники всього світа мусять повстати до завзятого, рішачючого бою з віковічним своїм ворогом і прогнати раз на все ту тяжку, безпросвітну і так гнітучу ніч недолі і знущань та привітати новий, ясний, погідний день, **день соціалізму**, щастя і справедливости, який вже між иншим, зближається.

РІЖНИЦІ МІЖ КАПІТАЛІСТИЧНОЮ І СОЦІАЛІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ ГОСПОДАРКИ.

Коли прийде день остаточної побіди робітничої кляси, тоб-то тоді, як робітнича кляса поконеє свого ворога, клясу капіталістичну, завівши нову систему господарки, то тоді спосіб продукції

і розподілення цілковито зміниться, зреволюціонізується.

Приватне властвованє і продукція для зиску будуть замінені суспільним, загальним властвованєм і продукцією після потреби. Економічні інтереси робітників будуть взаїмні. Вони працюватимуть спільно, гармонійно, замість теперішньої грізні і конкуренції проміж собою.

Робітники володітимуть машинерією і всім і тоді буде подостатком праці для всіх і всі доставатимуть повний продукт своєї спільної праці. Ніхто їх не окрадатиме і нічого їм не буде бракувати до дійсного, людяного, щасливого життя.

ЗАВДАНЄ ХВИЛІ.

До нового грядучого дня, до великої справи соціялізму робітники і симпатички робітничої справедливости мусять приготовлятися, мусять організуватися і організувати, просвічатися і просвічати.

Досягти робітників які й досі поневіряються ще в неволі темноти, та відкрити їм очи, — ось завданє хвилі, ось обовязок наш соціялістичний, від якого ми відмовитись не маємо права.

Щоб зробити се, ми мусимо віддати себе самих, всю нашу силу і здібности посвятити тій великій, осяйній справі з певною і безсумнівною вірою в остаточну її побіду. Світ тепер готовий до соціялізму. Треба тільки напружити в останнє всі сили, щоби повалити капіталізм і на його місце поставити соціялізм.

Се найблизче, неминуче і конечне завдане пролетарів всього світа. Завдання таке, від якого відмовитись ніяк неможливо а відкладати ту справу на цілі роки, надіючись на сам процес еволюції, булюб злочином.

Саме тепер як раз час для пролетарського світа виступити на арену боротьби як рішучий і живий чинник, що погнав-би впрост гальопом процес еволюції вперед та приспівив триумф справи, день приходу соціалізму по всім світі.

І пролетарський світ до того готується. Всюди і скрізь. В Росії і майже в усіх країнах Західної Європи проміня соціалізму вже освічують капіталістичну ніч. Недалекий той, так довго очікуваний день, як над знеможеним світом засияє ясне сонце соціалізму в усій своїй красі, принаді і силі.

ЕКОНОМІЧНА ПРОГРАМА СОЦІАЛІЗМА.

Для того щоби повстав цілком новий лад на місци теперішного капіталізму, аби були в світі такі порядки, які уможлилювали-б всякому доступ до щастя, аби запанувала між людьми рівність, згода, братерство і справедливість, треба, — кажуть соціалісти, — знищити насамперед головні недобрі прикмети сучасного громадського життя: визиск, незабезпеченість, залежність величезних народніх мас від купки паразитів-капіталістів властителів, неорганізованість і хаос у всій господарці суспільній. Треба знищити ці прикмети з коренем бо вони є противні ідеалам рівности, свободи, справедливости.

А для того треба насамперед знести право приватної власності на землю, фабрики, машиневію і на всі інші річі не особистого а **суспільного характеру** і передати це все на власність всього трудящого народа.

Тоді тільки замість анархії (безладдя) в господарці настане лад, виробиться сцентралізована система витворювання і розділу богатств на загальну користь всіх, хто працює.

ПОЛІТИЧНА ПРОГРАМА СОЦІЯЛІЗМА.

В політиці, цілею соціалізма є ніщо инше як змаганнє перевести в життє вище вказану економічну програму. Тоб-то усупільнити всі средства витворчости, розпреділення і споживання богатств, потрібних для людського життя.

Це можна зробити єдино при помочи певної сили і влади. Треба аби пролетаріят мав в своїх руках всю державну машину, власть політичну і шляхом своєї диктатури пролетарської зломив увесь опір капіталістів та буржуазії і ввів новий лад суспільний.

ПЛЯТФОРМА СОЦІЯЛІЗМА.

Маючи певну, означену програму, після якої соціалісти мають змагати постійно до наміченої кінечної ціли, до заведеня соціалістичного ладу в державі на місци капіталістичного і маючи для того політичні можливости (о скільки політична влада буде в їхніх руках) само собою розуміеть

ся, що вони не стануть вагатись і розкладати тоді свою працю на роки і віки часу. Вони старатимуться допровадити до комплетної перебудови всього так скоро як лише дозволяють на це ріжні обставини, знаючи що чим скорше дійдуть до ціли, тоб-то до заведеня соціялістичного ладу, тим ліпше.

СОЦІЯЛІЗМ І РЕВОЛЮЦІЯ.

Рішучий, інтензивний масовий рух пролетарський, змагаючий до певної означеної ціли. знаменує собою переворот, зміну, або по просту **революцію** в області всього громадсько-політичного життя.

І от годі то для соціялістів впливає новий рід тактики в області боротьби за введење соціялізму. Тоді та тактика і боротьба в залежності од богатьох причин, прибирає таку або инакшу форму; або стає вона певною, **рішучою, скорою послідовною, або нерішучою, невиразною, повільною, хиткою.**

Обовязком соціялістів тоді являється винайти таку лінію боротьби і тактику, якаб довела чим скорше до соціялізму.

ТАКТИКА РЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

Взірець тактики в області боротьби за соціялізм підчас революції дали світу революційні соціялісти Росії і Німеччини — большевики і Спартаки.

Вони розвинули нову форму політичної, революційної боротьби і акції за соціалізм. Покладатись лише на революційний пролетаріат в негайній революційній боротьбі проти капіталізму і імперіялізму; відкидати геть стару тактику парламентаризму і компромісів з буржуазією; полягати виключно і єдино лиш на пролетарську класову боротьбу; вести ту класову боротьбу неустанно шляхом масової революційної акції і **ДИКТАТУРИ ПРОЛЕТАРІАТУ!** Ось головніші принципи тої нової політики і тактики, які на практиці доказали успіх і в певність яких сумніватись більше неможна.

Бо те все що при помочи теї тактики і акції доконали Російські большевики за оден лиш рік часу, є епохальне і небувале в історії.

Погляньмо бодай коротенько на все зроблене ними. Большевики успіли вдержати диктатуру пролетаріату в Росії впродовж півтора року часу, доконавши разом з тим перший акт інтернаціональної пролетарської революції. Вони zorganizували нову державу, на фундаменті якої соціалізм єдино може бути переведений в світ дійсности. Вони видали ясний, знаменний поклик до започаткування інтернаціональної пролетарської революції; вони стались також безсумнівним фактором революції в Німеччині. Вони є дуже активним, неотримимим чинником в боротьбі за розвиток революції в усім світі. Словом большевики започаткували нову революційну епоху пролетаріату.

СОЦІЯЛІЗМ В АКЦІЇ, МАРКСІЗМ В ЖИТТЮ — ось що можна добачити в усій дотеперішній практиці большевиків.

І тільки в руках тих дійсних, одважних і рішучих борців за соціалізм, тільки в руках революційних, безкомпромісових соціалістів-інтернаціоналістів большевиків, — розвинулась реальна, революційна політика, тактика і боротьба, політика і тактика що єдино є встані пробудити і направляти революційну енергію пролетаріату по шляху до остаточної цілі, до соціалізму.

ТАКТИКА НЕРЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

Нереволюційні соціалісти, по скільки й взагалі можна тепер зараховувати їх до соціалістів, всі ті націоналістичні соціалісти, соціал-патріоти, соціал-шовіністи, соціал-імперіялісти, яких дуже влучно всіх на купу названо соціал-зрадниками, розвинули таку тактику ніби боротьби за соціалізм, а в дійсности боротьби проти надходячого соціалізму, що в устах дійсних соціалістів для них не може найтись нічого крім слів погорди і пятнованя.

Всі ті численні і постійні їхні коншахти з національним капіталізмом, всі ті огидні компроміси в політиці з буржуазією своєї і чужих країн і взагалі увесь той черепаший церемоніяльний їх марш “до соціалізму” під звуки капіталістичної сопілки, служить лишень перепonoю для дійсних революційних, безкомпромісових соціалістів-інтернаціоналістів в їхній боротьбі за соціалізм.

І тому не диво що Російські большевики за-

числили свого часу всіх того рода “соціалістів” до найбільших ворогів соціалізму і революції і вважають їх такими й досі.

Тепер всім ясно що роблячи це большевики непомилялись ані на йоту. Дрібно-буржуазні соціалісти в Німеччині особливо наглядно показали що вони є великими ворогами пролетарської революції, а з тим і соціалізму, бо-ж звісно що пролетарська революція є нічим іншим як лиш средством до заведення соціалізму.

Дрібно буржуазні соціалісти в Німеччині стались більшими ворогами пролетарської революції ніж самі капіталісти. Для борців пролетарської революції, цілею якої є введенє соціалізму в країні, ті лихо-соціалісти з Ебертом і Шейдеманом на чолі немають нічого іншого крім куль, шибениць і карательних експедицій.

І не диво. Вся бо їх психольогія вже так зложена що вони не можуть спокійно дивитись щоби хтось соціалізм міг вводити в життя инакше як після їх теоритичних, безплідних фільзофій і без помочи буржуазії.

Вся їхня соціалістична практика до війни, підчас війни і тепер, крутилась і крутиться в рамках національного ліберально-буржуазного руху за куці реформи, руху змагаючого не до соціалізму а до імперіялізму і зміцнення національного капіталізму. Тому то та тактика мусить бути як найрішучійше осуджена дійсними соціалістами і замінена дійсною боротьбою за соціалізм.

А щоби це сталось, то для дійсних революційних соціалістів-інтернаціоналістів не лишається

нічого іншого як поконати всіх тих дрібно-буржуазних соціалістів разом з усею буржуазією, видерти з їх рух силу і вплив на пролетаріят, оскільки вони це мають, здескредитувати їх в очах пролетаріату як важких ворогів пролетарської революції і соціалізму і старатись ввести соціалізм після своєї тактики і програми.

РІЗНИЦІ МІЖ ТАКТИКОЮ, ПОЛІТИКОЮ І ПРОГРАМОЮ РЕВОЛЮЦІЙНИХ І НЕРЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІАЛІСТІВ.

а) **Нові форми тактики і боротьби класової проти капіталізму.**

Як споминалось вже в попередніх розділах, революційні соціалісти, перше місце між якими безперечно припадає Російським большевикам, розвинули нові форми політичної революційної боротьби і тактики підчас пролетарської революції.

Коротко кажучи ті нові форми зводяться до слідуючого: ніяких компромісів з непролетарськими соціальними (суспільними) групами, що другими словами значить безкомпромісову неустанну боротьбу проти капіталізму і всіх його спільників і оборонців.

Не розлізлий реформізм і торгівля з капіталізмом, а **СОЦІАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ**, класова боротьба і пролетарська диктатура, як средство до цілковитої перебудови громадського життя на нових соціалістично-комуністичних підставах. Ось що єдино успішним і конечним признається

революційними соціалістами в боротьбі за соціалізм.

Так що як видно, негайні домагання тут не є домаганнями мінімальними, не є торгівлею з капіталістами за якісь куці реформи або полекші, але домагання, змагаючі до цілковитої зміни всієї соціальної структури і перебудованя її після нового плану.

Тимчасом вся дотеперішня тактика і практика нереволуційних соціалістів зводилась і зводиться до зовсім противного: всі ті горе-соціалісти, всі ті реформісти, соціал-патріоти і соціал-імперіалісти тільки те й роблять що стараються зберегти капіталістичний лад і в рамках його торгуються за куці реформи і ніби полекші для робітничої кляси. Само собою розуміється що всі заходи їхні в тім напрямі нігде не увінчались успіхом і неможуть увінчатись. Бо капіталізм то така машинка, що зреформувати її так щоби була відповідною для інтересів і потреб пролетаріату, не дасться. Її треба не реформувати а цілковито перебудувати. І тільки тоді вона відповідатиме інтересам трудящого народа. Та того на жаль не розуміють, або навмисне показують що не розуміють, всі ті так звані соціалісти, поза соціалістами революційними. А се-ж прецінь, дуже важна справа. І тому революційним соціалістам з ними не по дорозі. Тому революційні соціалісти мусять проти них боротись на рівні з капіталістами.

б) Ніякого опортунізму, соціал-імперіалізму і соціал-патріотизму! — Так кажуть революційні

соціалісти скрізь. Безкомпромісова, ясно сформована політика і тактика пролетарська і клясова, революційна боротьба за соціалізм, має бути єдиною тею провідною зорею, за якою пролетаріят має йти по своїм шляху до соціалізму.

Соціалісти тепер скрізь поділились на три групи: правих, що піддержували капіталістичну війну, імперіялізм і політику заведення “соціалізму” через горожанський мир, через примирене кляс; центр, або представників перекрученого марксїзму або так званого ревізіонїзму, який в дійсности не є ані революційним, ані марксівським; і нарешті лівих, тоб-то групу революційних соціалістів, які в теорії і практиці придержуються лишень принципів рішучої, революційної клясової боротьби і інтернаціональної пролетарської солідарности і які відповідно до тих принципів ведуть свою політику, примінюючись до вимог і потреб нової революційної епохи, що зводиться вкоротці до ось чого: ніяких компромісів, ніякої буржуазної опортуністичної тактики, а лишень виключно і єдино негайна, революційна, масова боротьба проти капіталізму в практиці, боротьба викликувана і визначена услів'ями негайної акції, прибираюча форму загальної масової акції — **СОЦІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.**

ПОВНОВЛАДНІ СОВЕТИ І ДИКТАТУРА ПРОЛЕТАРІЯТУ.

Пролетарська революція нуліфікує парламентарний режим і капіталістичну державу. Парля-

ментарний режім, є нічим іншим як виразником буржуазного псевдо-демократизму; поділ функцій тут на законодавство і виконавчість актів того законодавства являється необхідністю і стає зручним средством ділання проти опозиції — законодавці тут собі балакають, творять закони ніби й демократичні але на те лиш аби вони ніколи не виповнялись, бо виконавча влада завжди і скрізь, як показує жива дійсність і практика, ділає собі автократично, не числячись з ніким і з нічим. Пролетарська революція не може мати вжитку з вже готової державно-буржуазної машинерії і використати її для своїх власних потреб і цілей; ця машинерія буржуазно-капіталістичної держави посилається “до музею”. Консеквентно, нова форма держави, нове правительство мусить бути зорганізоване, правительство зложене з індустриально зорганізованого робітництва по містах і селянства по селах, правительство, зєднуюче само в собі функції законодавства і правління, як це сталося в Росії після переходу влади в руки большевиків.

Таке правительство витворюють лише **совєти**, тоб-то представники революційного робітництва, селянства і війська. Для того аби те правительство совітське дійсно мало спромогу виконати волю пролетаріяту, селянства і взагалі трудящих мас країни, самі совіти мусять бути **повно-владними**. Вся влада і сила революції має бути в їхніх руках, ніяких спільників в лиці буржуазних парламентаристів і прихильників так зван. Конституційних Зібрань. не признається і з ними не чи-

слиться. Така тактика і політика революційного пролетаріату може бути єдино успішною і доведе до цілі, до переміни старої державної капіталістично-буржуазної машинерії на нову пролетарську машинерію, на машинерію **соціалістичну**. Самий акт переміни одної машинерії на другу доконується при помочи лиш одного єдино успішного средства — **диктатури пролетаріату**.

Без примінення того средства нема що тішити себе ілюзіями про негайне введенє соціалізму на місце капіталізму.

Капіталізм бо і буржуазія вспіли на стільки окріпнути і напрактикуватись за увесь чась боротьби за своє існування, що всі иньші средства і півсредства, рекомендовані нереволуційними соціалістами, можуть в них викликувати лиш ядовито-злобний скритий сміх в кулак, а не сграх перед поразкою.

Це дуже добре зрозуміли революційні соціалісти Росії — большевики і першим кроком до запевнення побіди пролетарській революції а з тим і доконання першого акту соціалістичної перебудови вони вжили це средство — **всесильну, необмежену пролетарську диктатуру совітів**.

Перед лицем того средства бліднуть всі півміри і півсредства, рекомендовані і з права і ніби з ліва.

При помочи того средства, як бачимо, капіталізм в Росії лїг плазма у ніг пролетаріату, лїг як труп безсильий, з яким для пролетаріату не лишається нічого иньшого, як зробити оце: виправити останню церемонію погребову, та по-

ставивши надгробник з написом: тут спочиває ганебної пам'яті капіталізм, — продовжати далі розпочате діло будови нового світа соціалістичного.

Погляньмо бодай побіжно що в дійсности представляє з себе та нова форма влади робітничої — совіти —, яка їх будова, які функції виконують вони в революційній епосі переходовій від капіталізму до соціалізму.

СОВІТСКА ФОРМА.

Коли ми уявимо собі піраміду і теперішню форму, ту форму, яку представляє з себе совітський лад, то вийде як раз точне порівнянє. На самім споді теї піраміди — **виборці міст, місточок, сел.**

Вибрані ними, які становлять слідуочу ступень теї піраміди є **льокальні совіти**, тоб-то представники народу, в руках яких спочивають всі законодавні і виконавчі функції над територією з якої вони зістали вибрані.

Далі по черзі надходить провінціяльний (губернський) зїзд совітів і тотожні тіла з тею самою юриздикцією над більшими місцевостями (области, то що).

На самім верху піраміди стоїть Всеросійський Конгрес Совітів, тіло зложеноє з делегатів, вибраних льокальними і провінціональними (обласні) совітами, яке, після конституції, являється найвисчою владою і силою Рос. Соц. Федер. Сов. Републики.

Кожний совіт, від найменшого до найвищого ділає як законодагце і правляче полігичне тіло; кожний Екзек. Ком. і рада увесь часа є під стислою контролею тіла вибираючого такі.

Отак збудована та піраміда пролетарська.

Кожному повинно бути ясне тут те що увесь секрет, що тримає цілу ту будівлю є ніщо инше як **сила дійсно народньої контролі**, якої, між иньшим так страшно боїться буржуазія і капіталізм.

ПРАВО ВІДКЛИКУ.

Треба зазначити тут ще одну дуже важну обставину, яку зауважаємо в совітській формі правління. Нею є право відклику певного урядника з його посту, наколи він покажеться контролюючій силі невідповідним.

За подібне право соціалістам приходилось немало потратити енергії в буржуазних парламентах, але надармо. Воно й досі нігде не існує крім Совітської Росії і иньших совітських країн.

Щоб належно зрозуміти це право, поставмо собі таке питання: що сталосьби, як би Л. Троцький, яко головний воєнний комісар показався невідповідним до свого завдання?

Безперечно що він, будучи на своїм теперішнім пості, є одвічальний насамперед перед Ек. Ком. Всеросійського Конгресу Совітів, який в свою чергу є одвічальний перед Всерос. Конгресом Совітів, а цей вже одвічальний перед тими що його вибрали.

Отже головною силою, тоб то виборцями, і Конгресу Всеросійських Совітів і Екз. Ком. Всерос. Конгресу Совітів він може бути відкликаний як зайде потреба.

ДІЙСНЕ НАРОДОПРАВСТВО.

Розглянувши навіть так поверховно совітський лад, як ми оце зробили, лехко прийдемо до кінцевого виводу, розбиваючого в пух і порошок всі твердження противників того ладу що буцім то він не є демократичним, тоб то народоправським, а що ніби є він правлінням меншости над більшістю. Так, ми приходимо до заключеня, навіть після такої скромної аналізи совітського ладу, яку ми зробили, що як раз вперше в історії світа признанє більшости, дійсного народу, корисних, творчих елементів суспільности — робітників і селян — сталось доконаним фактом.

МЕНШІСТЬ І БІЛЬШІСТЬ.

Всі ті горе-соціалісти, поза большевиками, відкидають ідею диктатури пролетаріату мотивуючись тим, що всяка диктатура, звідкиб вона не походила, здебільша звичайно мусить бути диктатурою меншости, а через те одно, мовляв, вона вже таїтиме в собі зародки "насильства, несправедливости і безконечного клопоту".

Та революційні соціалісти кажуть, що не всяка диктатура мусить бути диктатурою меншости. Приміром диктатура пролетаріату хоча спочатку,

поки пролетаріят ще не увесь свідомий, й може бути диктатурою меншости, то всеж з бігом часу, в самім процесі її зміцнюваня і укріплення, вона поволі стає диктатурою більшости. Переводиться бо вона в імени теї більшости і в інтересах її. Ніхто-ж не стане сумніватись що пролетаріят і селянство тепер скрізь становить переважаючу більшість населеня. Дотеперішна практика пролетарської диктатури в Росії потвердила ту думку. За большевиками Російськими а з тим і за ідеєю пролетарської диктатури, як бачимо, тепер стала переважаюча більшість трудящого народа.

А чейже диктатура теї більшости як з ідейних так й з всяких иньших, не кажучи вже про практичні погляди і користи, вповні оправдана. Проти неї тепер можуть базікати лиш закляті вороги пролетаріяту: капіталісти, буржуазія і на жаль різні лихо-соціялісти: меньшевики, деякі соціал-революціонери і трудовики, одним словом проти неї воює тільки **контр-революція**. Всі контр революціонери Російські і по сей день не перестають сипати громів на голову большевиків і йдучого за ними пролетаріяту і селянства, називаючи їх узурпаторами, диктаторами гіршими від царя і чим хочете, хоча й бачуть що нема зовсім підстави це робити. Та хібаж можна їм дивуватись? Хіба можна дивуватись ворогам пролетаріяту? Ні.

Хіба варта звертати увагу на всі їхні підлі базікання про узурпаторство, коли саме життя каже що інакше робити, хотівши досягнути остаточну ціль, неможна? Яку й справді, після всього, можуть мати вартість всі ті скарги, невдо-

волення і “святі” обурення контр-революціонерів і всі їхні пророкування про “повторенє в Росії політики і долі якобінців підчас французької революції кінця XVIII. століття? Ніякісінької. Політика якобінців в Росії не найшла для себе ґрунту і сумна практика їхня не повторилась. Російський бо пролетаріят ділає в зовсім иньших умовинах як якобінці і ділає не в XVIII. а в початках XX століття. Це чейже знають всі, хто що небудь знає.

Півторарічна практика з диктатурою пролетаріату в Росії в умовинах так тяжких і гнітучих, в той час, коли увесь буржуазно-капіталістичний світ напосівся задавити революцію і відтягнути скорий прихід соціалізму, тільки лишній раз стверджує яку рацію мали всі апостоли пролетарської диктатури в Росії що хопились того средства революційного неоглядаючись на всякі перепони і відраджуваня.

ЯК ДОВГО ТРЕВАТИМЕ ДИКТАТУРА ПРОЛЕТАРІАТУ?

Диктатура пролетаріату — треба це знати — не є цілею, а є лиш средством до цілі. Вона являється неминучим средством до заведеня соціалізму, з яким счезнуть клясові ріжницї а з тим і потреба одної кляси душити другу. За соціалізму, як звісно кляс не буде, а тому пролетаріят не матиме кому диктувати свою волю. Од диктатури тоді лишиться лиш оден гіркий спомин. Увесь трудящий народ всю енергію свою

зверне не на диктуване своєї волі другим і не на боротьбу з противниками його волі, — бо-ж таких тоді не буде, — а зверне на живу, творчу, кооперативну працю для загального добра всіх трудящих людей нового соціалістичного суспільства. Тепер-же в переходовий момент, в хвилі переходу од капіталізму до соціалізму, диктатура пролетаріату — **конечна і неминуча**. Її викликають самі ті суспільні сили старого теперішнього суспільства, які ще не можуть погодитись з думкою що їхня пісенька вже відспівана, що капіталізови приходить неминуче “капут”. **Скрутити голову контрреволюції, розбити в пух і порошок всі недобитки капіталізму і буржуазії, які добровільно здатись не хочуть і не можуть і помимо їх волі перебувати старий лад на новий, з капіталістичного на соціалістичний, — ось для чого потрібна диктатура пролетаріату в переходовий момент од капіталізму до соціалізму.**

ПРИХИЛЬНИКИ І ПРОТИВНИКИ СОЦІАЛІЗМА.

Немалу цікавість представляє питання кого більше є: прихильників а чи противників соціалізма? Відразу на це питання відповісти так або ні неможливо. Бо не скрізь однакові услівя і скрізь те положенє дещо відмінне. В одній країні може бути більше прихильників, а в другій противників. Та не те тут важне. Для нас важно вяснити ту обставину чи соціалізм зможе здобути більшість прихильників чим противників.

Соціалізм, як звісно таїть в собі ідею спра-

ведливости, добра і щастя для всіх людей. І чому ж би, здавалось, могли знаходитись між людьми противники подібної ідеї? Чому люде, всі люде, не можуть прийняти так гарну ідею? Щоби належно це зрозуміти, мусимо дещо зупинитись на тих душевних прикметах і силах, котрими обусловлюється вороже відношенє до соціалізму. І коли ми ближче приглянемо, то побачимо що ті сили є троякі: **економічні інтереси, консерватизм і темнота.**

Як би люде в своїх поступованях послуговались виключно тільки належно зрозумілими економічними інтересами, то за соціалізмом давно булаб величезна більшість людей. Соціалізм бо дає змогу всім провадити розумне, вигідне життя. Од соціалізму моглиб дещо втратити хіба самі вершки теперішного капіталістичного суспільства. Величезна-ж більшість людства не то що нічого не втратилаби а навпаки, виграла би, визволившись од гнету великих капіталістів-мільонерів, стаючи членами соціалістичного громадянства.

Чому отже тепер майже всюди завважаємо те явище, що ще коли не більшість, то що найменше добра половина людей є проти соціалізму?

Та просто тому, що головна сила натури людської — це нерухомість мозку, заклятий **консерватизм**, привязанне до старого, хоча воно й є погане.

Другою причиною тут можна поставити величезне нещастє більшости людства — **темноту**, нерозумінне своїх-же власних потреб і інтересів.

Темнота широких трудящих мас, які станов-

лять всюди і крізь більшість, являється чи не найбільшим лихом і перепорою до заведення за-раз соціалізму по волі більшости народа.

Тому боротьба з темнотою представляє для нас соціалістів всюди і скрізь невідкличний обов'язок, який ми посильно виконували завжди, виконуємо і будемо виконувати доти, доки те зло не щезне, і доки не настане можливість завести соціалізм по волі більшости.

ЧИ БЛИЗЬКИЙ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ ЛАД?

До останнього часу майже всі соціалістичні партії думали, що заведење соціалістичного ладу є справою далекої будучности.

Але ті зміни, які в останнім часі відбулись, зміни в економічнім і політичнім життю, змусили соціалістів змінити свій давніший погляд на справу і погодитись з думкою що вже тепер таки можна завести соціалізм. Навіть більше того: соціалізм, або вірніше боротьба за соціалізм, сталась завданєм хвилі бо назріли вже всі умовини і є певний ґрунт для соціалізму

Соціалізм з теоретичних філософовань переходить в живу, намацальну дійсність. Це бачимо вже і в Росії і на Україні і в Угорщині і в Німеччині і де инде. Неможна сумніватись що хвилі соціалізму в недовгім часі заллють увесь світ широкий де лиш живе розумна істота — **ЧОЛОВІК.**

НЕБЕЗПЕКИ І ТРУДНОЩІ НА ШЛЯХУ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПЕРЕБУДОВИ.

I. Соціалізм убожества.

Соціалізм після опису соціалістичних письменників і після розмальовувань красномовних соціалістичних агітаторів представляє дуже привабливу картину і всякий чоловік що начитається та наслухається похапцем про соціалізм не годен ніяк інакше представити його собі як в дуже яскравім, гарнім світлі, як щось таке, з чим в'яжеться негайне улпшенє його економічного положеня, з чим в'яжуться понятя про повну свободу, відповідну нетяжку працю і взагалі про гарне, привабливе і безжурне життя.

В дійсности соціалізм таким й має бути. Та лихо в тім що такий соціалізм зараз таки, на перших початках **цілком неможливий**; при всім тім що наробила для людства капіталістична війна, при загальнім вичерпаню, при недостатчі хліба, вугля, дров, руди, полотна, тканини і т. п. неможливо завести відразу "рай на землі". Навпаки, велика нужда і недостатки, з конечности мусять тревати до того часу, доки нове, соціалістичне громадянство енергічною своєю працею на ланах, в лісах, копальнях, фабриках на заводах, на залізницях і скрізь не спроможеться збільшити богацтв і все наладити після нових плянів.

І тут то для всіх нетерпеливих, для всіх, хто негоден зрозуміти положеня як слід, потребується

виточувати немало зусиль над собою, щоб не пасти в росчароване і зневіру.

2. Некультурність і темнота мас.

Оцей бич людства може тут відограти дуже погану, небезпечну ролю. Темна, некультурна маса не може логічно думати і зрозуміти належно стан річи, що соціалізм не є жадне чудо, а звичайнісінька людська справа, яка може бути тільки тоді належно розв'язана, як є на це всі об'єктивні обставини. Така маса не міркує, не думає, з нічим не числиться, а **вимагає неможливого**. І на це соціалістам приходится звертати як найпильнішу увагу.

3. Міжнародня безпека.

Як показує практика і теперішня дійсність, соціалізм не вводиться одночасно в усіх краях. Одна країна стає на шлях соціалістичної перебудови тоді як в другій ще панує всесильна буржуазія і капіталізм. Само собою розуміється що країна, в якій переважаючу силу ще має буржуазія і капіталісти, не зможе спокійно дивитись на те, як під боком її формується така небезпечна сила, що загрожує і її існуванню. Вона уживє всіх пекельних средств і способів боротьби з тею небезпекою.

Звідси стає ясным що побіда соціалізма в одній лиш країні просто неможлива, немислима. Треба щоб соціалізм охопив всі країни, щоб буржуазія і капіталісти перед його всесильним походом стались безпомічні і покірні як ягнята, всюди і скрізь.

Треба одним словом, щоби боротьба за соціалізм йшла **по міжнародній лінії**, щоб сталась вона великою, інтернаціональною, громовою і потенціальною силою, що здатна вдарити як грім на голови капіталістів і буржуазії по всім світі.

Треба щоби пролетаріят всього світа став до обрахунку з своїм заклятим ворогом — капіталізмом по можливості одночасно, а в крайнім разі зараз тоді, як стане до такого обрахунку пролетаріят якоїсь одної країни. В тім тільки лежить запорука перемоги соціалізму по всім світі.

ПОЛІТИЧНА І ІДЕЙНА СИЛА СОЦІАЛІЗМА.

Соціалізм являється єдиним виходом для людства з витворених економічних і політичних умовин. Ніщо иньше на світі тепер не є встані задоволити теї пекучої, віками нагромадженої жаги до жерела справедливости, рівности, братерства і щасливого розумного життя на землі.

Лишень оден соціалізм може і мусить стати тим чудодійним потоком, з якого знеможене людство черпатиме живучу і цілючу воду життя і задовольить свою згагу.

Всі симпатії широких трудящих мас народніх, поруч з тим як в головах їх прокидається іскра свідомости, схиляються все більше і більше в бік соціалізму і соціалістів. Вистарчить поглянути на зріст соціалістичного руху в Европі щоб про це переконатись. Тай таки тут в Америці між українським робітництвом, між найбільше заголюканими, застрашеними і задуреними масами

наших мужиків і робітників - імігрантів ідея соціалізму чим раз то все легше прищиплюється. Про це свідчить зріст єдиної робітничої революційної соціалістичної організації наших емігрантів — **Української Федерації Соціалістичної Партії.**

Про це свідчить також та, досі небувала охота серед наших людей йти на соціалістичні масові зібрання (віча) та слухати наших агітаторів-пропагандистів. Цей факт політичної цікавості і чим раз то все зростаючої симпатії до соціалістів і соціалізму, свідчить, що соціалізм в очах широких робітничих мас стає безсумнівною ідейною силою, яка потягає за собою маси гідні бодай сяк так думати.

Од степені і сили нашої активності на шляху боротьби за прискішене соціалізму, од організованості і свідомості всіх і наших робітників і робітниць, залежить скорість приходу соціалізму.

Тому кличем всіх свідомих робітників і робітниць тепер повинен статись клич: під червоний соціалістичний прапор всі трудящі і знеможені! В ряди єдиної вашої боєвої революційної пролетарської організації соціалістичної, яка доведе до соціалізму, з чим скінчиться для вас пекло недолі, мук і сліз! В ряди Української Федерації Соціалістичної Партії в Америці, українські робітники і робітници імігранти!

Сміло і отверто ставайте на єдиний певний шлях, ведучий до соціалізму, на шлях, який вказує вам тут в Америці лиш єдина ВАША соціалістична робітнича організація — **У. Ф. С. П.**

Не забудьте, що ви робітники і робітниці при переході до соціалізму нічого не тратите крім “своїх кайдан”, а здобуваєте “цілий світ”, як сказав великий учитель соціалізму Карло Маркс.

ОД АВТОРА.

Отсю брошуру я написав на порученє товаришів 22 відділу в Детройт, якого я є членом. По правді кажучи я спочатку немав наміру писати її в такому розмірі, в якому вона вийшла і товариші 22 відділу нічого подібного не сподівались і не чекали. Вони поручили мені написати коротеньку, агітаційну брошуру, на кілька сторінок, для безплатного масового ширеня. Однак, в процесі самої праці якось так вийшло, що я написав, так би сказати, за багато для них, а може за мало для всіх, тоб-то за мало для того, щоби подрібніше і ясніше представити справу соціалізму і практичного її рішення в наші часи, хоч опісля я задався іменно такою цілею.

Та всеж таки, хоча мені й не вдалося вповні осягнути ціль, смію надіятись, що бодай в певній мірі я її осягнув і що читачі оцеї брошурики винесуть з неї таку користь, яку я мав на думці при писаню її, що буде найбільшою втіхою для автора.

19. III. 1919. Detroit, Mich., U. S. A.

ЗМІСТ.

До читачів.

1. Робітниче питанє.
  2. Капіталістичний лад.
  3. Боротьба кляс.
  4. Остаточна ціль.
  5. Соціалізм і капіталізм.
  6. Ріжниці між капіталістичною і соціалістичною системою господарки.
  7. Завдання хвилі.
  8. Економічна програма соціалізма.
  9. Політична програма соціалізма.
  10. Плятформа соціалізма.
  11. Соціалізм і революція.
  12. Тактика революційних соціалістів.
  13. Тактика нереволуційних соціалістів.
  14. Ріжниці між тактикою, політикою і програмою революц. і неревол. соц.
  15. Меншість і більшість.
  16. Як довго треватиме диктатура пролет.
  17. Прихильники і противники соціалізма.
  18. Чи близький соціалістичний лад?
  19. Небезпеки і труднощі на шляху соціалістичної перебудови.
  20. Політична і ідейна сила соціалізма.
- Закінченє (од автора).

664760

II
И 62.304

ЧИТАЙТЕ

найновіші книжки, видані „Голосом Правди“ які -- будьте певні -- принесуть Вам велику користь

Філософія Соціал-демократії — Й. Дицген в оправі з золотим вистиском \$2.00
брошурована \$1.50
Соціалізм — Е. Крук, (на ліпшому папері) 20 ц. (на гіршому) 15
Словар чужих слів, числить поверх 12.000 слів, зладили Др. Кузеля і М. Чайковський \$2.00
Селянство і Соціал-демократія, — В. Левинський . . . . . 40ц.
Серед вічних снігів і ледів, — В. Лункевич . . . . . 30ц.
Новітня суспільність і церква, — Др. Т. Бартошек . . . . . 35ц.
Соціалізм а патріотизм, — Рис . . . . . 15ц.
Народність і її початки, — К. Кавцкі . . . . . 25ц.
Нове Євангеліє, — П. Бертоля . . . . . 15ц.
Нація як правна ідея і інтернаціонал, — Др. К. Реннер . . . . . 20ц.
Звідки взяв ся чоловік — Е. Гуцайло . . . . . 25ц.
Чому жінчини жадають політичних прав — Д. Клушияська . . . . . 15ц.
К. Маркс, його жите і наука — Е. Генер. . . . . 15ц.
О походженю нашого Бога — Лямбро . . . . . 15ц.
Цар Голод (про економію) — А. Бах . . . . . 35ц.
Про походженє та розвиток мов — Н. Рубакін . . . . . 25ц.
Також маємо на складі ріжні книжки чужого виданя.

Всі листи, замовленя і гроші просить ся слати на слідуочу адресу:

“HOLOS PRAWDY”

119 East 7-th St., New York, N. Y.

Е. КРУК.

СОЦІЯЛІЗМ

ДО ЧОГО СТРЕМЛЯТЬ СОЦІЯЛІСТИ І ЯК ВОНИ ХОЧУТЬ ОСЯГНУТИ СВОЮ ЦІЛЬ?

1919

ВИДАНО „ГОЛОСОМ ПРАВДИ”,
119 EAST 7-th STREET, NEW YORK, N. Y.